УДК 37.036:7.071.2

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ГЕРМЕНЕВТИЧНИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

Лісун Д.В., здобувач

Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка

На основі вивчення наукової літератури здійснено аналіз сутності поняття «педагогічні умови». Спираючись на компонентну структуру поняття творчої особистості музиканта-виконавця, розроблено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця.

Ключові слова: професійні герменевтичні вміння, майбутній музикант-виконавець, інтерпретація музичного твору, фахова підготовка.

Лисун Д.В. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ГЕРМЕНЕВТИЧЕСКИХ УМЕНИЙ БУДУЩЕГО МУЗЫКАНТА-ИСПОЛНИТЕЛЯ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ / Киевский городской педагогический университет имени Б.Д.Гринченко, Украина.

На основе изучения научной литературы осуществлен анализ сущности понятия «педагогические условия». Опираясь на компонентную структуру понятия творческой личности музыканта-исполнителя, разработаны и научно обоснованы педагогические условия формирования профессиональных герменевтических умений будущего музыканта-исполнителя.

Ключевые слова: профессиональные герменевтические умения, будущий музыкант-исполнитель, интерпретация музыкального произведения, профессиональная подготовка.

Lisun D. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMING OF PROFESSIONAL HERMENEUTICAL SKILLS OF THE FUTURE MUSICIAN-PERFORMER IN THE PROFESSIONAL TRAINING / Kiev Municipal Pedagogical University named Grinchenko, Ukraine.

On the basis of scientific literature study the essence of the concept of "pedagogical conditions" is analyzed. Based on the component structure of the concept of creative personality of musician-performer pedagogical conditions of forming of professional hermeneutical skills of the future musician-performer are developed and scientifically substantiated.

Keywords: professional hermeneutical skills, future musician-performer, interpretation of musical piece, professional training.

Актуальність проблеми формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця зумовлена сучасними тенденціями тотальної інформатизації й прагматизації людської діяльності. Такі тенденції містять загрозу підміни творчих аспектів діяльності особистості формальним виконанням тих або інших правил чи вказівок. У сучасному інформатизованому суспільстві елемент живої творчості нівелюється дедалі більше, поступаючись суто раціоналістичному розрахунку, у рамках якого немає місця ані моральним принципам, ані істинній духовності. Ці поняття часто підмінюються формальним і достатньо поверховим дотриманням зовнішніх ознак добропорядності, що стають на службу прагматичній доцільності.

Тому перед сучасною наукою взагалі й педагогікою зокрема постає завдання сформувати здатність особистості оперувати величезними інформаційними потоками не лише на раціональному, але й на ціннісному, духовному рівнях. Це має стати запорукою подолання тієї відчуженості людини від навколишнього світу, яка є домінуючою в сучасному суспільстві.

Віддзеркалення зазначених проблем у галузі музичної педагогіки має свою специфіку, що зумовлена особливостями музичного мистецтва як такого. Будучи одним із найбільш абстрактних видів мистецтв, музика, у той же час, містить невичерпний потенціал акумулювання людських емоцій і почуттів, духовних цінностей і моральних настанов. Вирішення завдання формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця має на меті, зокрема, розвиток здатності особистості до розуміння смислових аспектів змісту музичного твору на духовному рівні. Це вможливлює, через звернення до особистісного досвіду й збагачення власного варіанту інтерпретації музичного твору індивідуально-неповторними думками, емоціями, почуттями, творення особистістю нових духовних цінностей.

Ефективність процесу формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у вищому музичному навчальному закладі має забезпечуватися дотриманням необхідних педагогічних умов. Отже, розроблення й наукове обґрунтування педагогічних умов формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці постає як важливе завдання музичної педагогіки.

Проблема формування професійних умінь майбутнього музиканта-виконавця, а відтак і розроблення відповідних педагогічних умов розглядалися багатьма науковцями. Серед них: О. Джура, Є. Йоркіна, В. Крицький, О. Плотницька, О. Сизова, П. Харченко, І. Шинтяпіна та інші. Незважаючи на численні наукові розвідки в цьому напрямку, слід зазначити, що вирішення завдання формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці потребує спеціального дослідження щодо розроблення й наукового обґрунтування відповідних педагогічних умов, беручи до уваги специфіку герменевтичного вчення.

Мета цієї статті полягає в розробленні й науковому обґрунтуванні педагогічних умов формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці.

Зміст поняття «педагогічні умови» в педагогічній науці різними її представниками визначається по-різному. Специфіка тієї чи іншої дефініції зумовлюється особливостями розуміння сутності педагогічної мети та критеріїв оптимальності її досягнення, а також різницею в акцентуалізації певних аспектів навчально-виховного процесу. Існують і певні загальні риси, властиві більшості з подібних дефініцій.

Так, О.Абдулліна [1] визначає педагогічні умови як творче свідоме оволодіння способами та прийомами організації педагогічного процесу на основі синтезу теоретичних знань та практичних дій.

Вивчаючи педагогічний аспект творчого стилю діяльності, Н. Посталюк [2] наводить власне визначення педагогічних умов використання певного дидактичного засобу в навчальному процесі. У рамках цієї дефініції педагогічні умови визначаються як сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик функціонування дидактичного засобу, які є взаємопов’язаними. Педагогічні умови, за Н.Посталюком, мають забезпечувати високу результативність навчального процесу. Отже, підвищення ефективності педагогічного впливу дидактичних засобів, оптимізація процесу навчання постають як основні цілі, задля досягнення яких має здійснюватися розроблення педагогічних умов реалізації тієї чи іншої педагогічної концепції.

Л.Спірін [3] визначає педагогічні умови, виходячи з міри успішності евристичних педагогічних дій. Евристичність педагогічних дій відзначається пошуком нових шляхів отримання знань, набуття вмінь і навичок у навчальному процесі, а отже, передбачає наявність значного елемента творчості в педагогічній діяльності.

Слід зазначити, що педагогічна творчість не може бути ефективною, якщо вона стосується виключно новацій у методах, прийомах, засобах навчання, які використовує у своїй професійній діяльності педагог, і не передбачає при цьому жодного виявлення творчого ставлення до процесу навчання в особистості, що навчається. Більше того, у цьому разі така «творчість» втрачає будь-який освітній сенс, оскільки стає самоціллю для педагога, відтісняючи собою справжню мету виховання, освіти й навчання, яка полягає у формуванні всебічно й гармонійно розвиненої творчої особистості. Тому необхідно підкреслити, що реалізація творчого підходу до процесу навчання має виходити з визнання паритетного права на активну участь у педагогічному процесі формування особистості, що навчається, не тільки педагога, але й самої особистості. Таким чином, у ході навчання має реалізовуватися суб’єкт-суб’єктний тип взаємовідношень педагога й учня, де особистість, що навчається, виступає рівноправним учасником навчального процесу. У такому разі особистість, що навчається, отримує можливість брати дієву участь у педагогічному процесі власного становлення, активно сприяти самоформуванню й саморозвитку. Ця позиція набуває особливої значущості з огляду на необхідність вирішення завдання, яке полягає у формуванні професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці. Слід пам’ятати, що творча особистість – це особистість, перетворююча діяльність якої спрямована не тільки назовні, а й усередину: вона творить саму себе. Тому такою важливою є можливість самої особистості впливати на педагогічний процес, виявляючи творче ставлення до навчальної діяльності.

У даному дослідженні, беручи до уваги його спрямованість та завдання, доречно визначити педагогічні умови як сукупність чинників, які забезпечують ефективність реалізації педагогічних засобів формування особистості в ході фахової підготовки й обумовлюють творче ставлення учасників педагогічного процесу до навчальної діяльності.

Організація педагогічних умов, які сприяють виникненню в особистості, що навчається, внутрішньої мотивації до самостійного набуття знань, умінь і навичок у статусі стійкої особистісної потреби виступає як необхідна основа забезпечення цілісності процесу формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця.

Процес формування групи мотиваційно-вольових професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці тісно пов'язаний із суттєвою педагогічною умовою. Цією умовою є **ціннісно-смислова спрямованість творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця на осягнення змісту музичного твору в ході професійної діяльності**. Наведена умова має суттєвий внутрішній зв'язок з усім комплексом професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-

виконавця і її забезпечення ефективно сприяє їх формуванню, оскільки з герменевтичних позицій загальнолюдські цінності виступають як основа розуміння змісту музичного твору.

В.Дряпіка, досліджуючи соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінності музичної культури, визначає цінності як важливий мотивуючий чинник, а життя людини і суспільства розглядає як «безкінечний процес створення цінностей та їх переоцінки» [4, с.37]. Отже, ціннісно-смислова спрямованість творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця на осягнення змісту музичного твору виступає як важлива передумова соціальної значущості результатів її професійної діяльності.

Ціннісно-смислова спрямованість творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця на осягнення змісту музичного твору в ході професійної діяльності формується завдяки розкриттю творчого потенціалу студента в процесі інтерпретації музичного твору, що сприяє актуалізації особистісних цінностей. Однак, слід зазначити, що без усвідомлення необхідності врахування у творчому процесі як універсального характеру загальнолюдських цінностей, так і суттєвих об'єктивних закономірностей професійної діяльності творчість музиканта-виконавця стає некерованою й анархічною, втрачаючи свою гуманістичну сутність і соціальну цінність, оскільки, у такому разі, вона виходить за межі міжособистісного комунікативного середовища. Слід зауважити, що музикант-виконавець, для того щоб передати певну інформацію, яка має бути зрозумілою для слухацької аудиторії, повинен дбати про дотримання об'єктивних законів міжособистісної комунікації, яка ґрунтується, передусім, на включеності кожної окремої особистості до загальнолюдського культурного контексту. Міжособистісна комунікація під час процесу інтерпретації музичного твору відбувається і в іншому вимірі – на рівні особистісних цінностей композитора з одного боку, і музиканта-виконавця – з іншого.

Усвідомлення творчою особистістю музиканта-виконавця музичного твору як об'єктивного образу конкретної культури не заперечує, а навпаки, передбачає існування й суб'єктивного образу. Результат інтерпретування, як зазначає О.Котляревська [5], відповідає обом цим образам, і реконструкція смислу музичного явища стає покладанням його смислу як феномена культури, що актуально існує. У цьому дослідниця вбачає культуротворчу роль інтерпретаторської діяльності та її продуктивну значимість по відношенню до уявлення й розуміння твору, які історично склалися. Із цих позицій інтерпретатор постає як творець нових цінностей через актуалізацію власних аксіологічних настанов і поєднання їх із цінностями, носієм яких виступає музичний твір.

Здійснення герменевтичного підходу до інтерпретації музичного твору забезпечує засвоєння майбутнім музикантом-виконавцем знань, умінь, навичок, набутих у процесі фахової підготовки, як особистісно-значущих цінностей та власних переконань. Цьому сприяє сприйняття змісту музичного твору в рамках реалізації герменевтичного підходу як втілення загальнолюдських цінностей та ідеалів. Мотиваційно-вольова спрямованість творчої особистості музиканта-виконавця, сформована в ході реалізації герменевтичного підходу до інтерпретації музичного твору, відзначається стійкістю й має глибоко гуманістичний характер. Активна участь у процесі інтерпретації музичного твору аксіологічної сфери творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця зумовлює її внутрішню вмотивованість до професійної діяльності, яка перетворюється, таким чином, на стійку духовну потребу.

Важливою для формування й розвитку групи когнітивних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця є **формування потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій**. Ця умова прямо кореспондується з комплексом професійних герменевтичних умінь творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця і сприяє їх формуванню, оскільки передбачає пізнання змісту музичного твору на основі внутрішнього міжособистісного діалогу з його автором, а також через ідентифікацію та ототожнення власних почуттів із почуттями композитора. Потреба в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій має стати запорукою спрямованості студента музично-виконавської спеціалізації на опанування найрізноманітнішого репертуару, оскільки музичний твір, з герменевтичних позицій постає як дійсність, репрезентована в музичних звуках. З метою якнайглибшого пізнання музичної дійсності творча особистість музиканта-виконавця має опанувати широкий спектр концертного репертуару. При цьому багатство й різноманітність репертуару виступає як дієвий засіб формування потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій через задоволення потреби особистості в новій, різноманітній і складній стимуляції (Р.Френкін). Оскільки ж добір музичних творів до репертуару студентів музично-виконавських спеціалізацій вищих музичних навчальних закладів не тільки має велике значення для закріплення наявного рівня сформованості комплексу професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця, а й, що дуже важливо, багато в чому визначає перспективу його подальшого розвитку, доречно вести мову про створення репертуарної стратегії студента, основна педагогічна ціль побудови якої полягає у формуванні потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій. Засобом формувального впливу виступає зміст музичних творів, відібраних для опрацювання майбутнім музикантом-виконавцем.

Формування потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій потребує системності й послідовності. У вищих музичних навчальних закладах контролювати рівень наукової обґрунтованості цього впливу має насамперед педагог із фаху. Виходячи зі специфіки індивідуальної форми навчання, можна констатувати, що саме він тримає у своїх руках основні важелі формування творчої особистості студентів музично-виконавських факультетів. Важливим є й той факт, що до сфери компетенції педагога з фаху входить розроблення репертуарної стратегії кожного зі студентів. Це дає змогу, реалізуючи особистісно орієнтований підхід, конструювати концертні програми з урахуванням ступеня сформованості й розвитку того чи іншого компонента творчої особистості конкретного музиканта-виконавця, а також з опорою на міру сформованості комплексу професійних герменевтичних умінь студента.

Реалізація особистісно орієнтованого підходу в ході розроблення репертуарної стратегії студентів музично-виконавських спеціалізацій вищих музичних навчальних закладів виступає як необхідний чинник процесу формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця. Необхідність урахування педагогом із фаху психологічних особливостей кожного окремого музиканта-виконавця при розробці репертуарної стратегії зумовлена глибоко індивідуальним характером впливу музичного мистецтва на особистість, що зумовлює індивідуальний характер протікання процесу формування потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій.

Необхідно також зауважити, що розроблення педагогом репертуарної стратегії має спиратися на врахування попереднього концертно-виконавського досвіду студента. Педагог має дбати про включення до репертуару таких музичних творів, всебічне вивчення яких здатне принести студенту найбільшу пізнавальну користь, а отже, слугувати меті формування групи когнітивних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця. Це мають бути твори композиторів, вивчення творчого доробку яких не входило до попереднього концертно-виконавського досвіду студента, а також твори, які належать до таких музичних стилів і жанрів, історичних епох, образних сфер тощо, ознайомлення з якими значною мірою міститиме елемент пізнавальної новизни для майбутнього музиканта-виконавця.

Виходячи з позицій, викладених вище, слід підкреслити, що формування потреби студента в розумінні змісту музичного твору зі світоглядних позицій виступає як важлива педагогічна умова формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця, а отже, розроблення репертуарної стратегії має керуватися цією педагогічною метою й виходити з перспектив подальшого розвитку й саморозвитку його творчої особистості. Таким чином, у репертуарній стратегії майбутнього музиканта-виконавця повинен міститися педагогічний особистісно-формувальний потенціал, який не тільки визначає спрямованість творчої особистості на перетворення навколишньої дійсності, але й зумовлює формування в неї внутрішньої потреби в самовихованні та самоосвіті.

Опора на особистісний емоційний досвід інтерпретатора в процесі розуміння змісту музичного твору в контексті педагогічного процесу формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця виступає як важлива педагогічна умова. Забезпечення цієї умови має сприяти, перш за все, розвиткові емоційної сфери творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця, формуючи емоційний компонент її структури. Розуміння змісту музичного твору на рівні емоцій і почуттів обумовлює стиль творчої діяльності музиканта-виконавця, яка, у такому разі, отримує спрямування на створення нового не тільки в раціональному, інтелектуальному плані, а й у плані емоцій та почуттів.

П. Харченко [6] зазначає, що проникнення в образну сферу музичного твору потребує від музиканта-виконавця звернення до власного досвіду, співвіднесення його з художніми образами твору, народження індивідуальної точки зору. На нашу думку, індивідуальна точка зору має бути просякнутою особистісними емоціями й почуттями музиканта-виконавця, ґрунтуватися на його емоційному досвіді.

Треба зауважити, що проблема розуміння дійсності на емоційному рівні є значущою не тільки для людської діяльності мистецького спрямування, де емоційна складова є якщо не визначальним, то принаймні дуже вагомим сутнісним елементом, але залишається вона актуальною й для інших видів діяльності, зокрема, наукового. Так, досліджуючи зміст категорій пояснення й розуміння в сучасній науковій парадигмі, Н.Карпенко [7] вказує на те, що проблема мови у філософії науки найчастіше розглядається як питання семантики або синтаксису й дуже рідко говориться про емоційне навантаження наукової термінології, яке дослідниця вважає надзвичайно важливим для людського розуміння.

Слід зазначити, що розуміння реципієнтом феноменів буття взагалі, а також явищ художньої культури, зокрема, на рівні емоцій і почуттів базується, по-перше, на здатності особистості до ідентифікації емоційних явищ, які мають місце як у зовнішньому, по відношенню до особистості, світі, так і в її власному; по-друге, на її спроможності до співвіднесення й ототожнення явищ, процесів, подій зовнішнього світу із власними емоційними переживаннями.

Такий підхід до розуміння змісту музичного твору апелює до емоційного інтелекту особистості, до її здатності адекватно й оптимально керувати власними емоціями в ході творчого процесу. Із цих позицій,

процес інтерпретації музичного твору, спрямований, зокрема, на осягнення емоційного наповнення художнього образу музичного твору, стає дієвим засобом формування групи емоційних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця. Упорядкованість емоційного змісту музичного твору, що його інтерпретує музикант-виконавець, за загальними законами музичної драматургії здатна позитивно впливати на виховання емоційної культури особистості.

Опора на особистісний емоційний досвід інтерпретатора, окрім інтелектуального осягнення смислу музичного твору, сприяє певному духовному єднанню з автором твору, оскільки внутрішній світ композитора на емпатійному рівні пізнання розуміється музикантом-виконавцем як свій власний. Таким чином, аналітичний рівень пізнання особистістю змісту музичного твору доповнюється пізнанням на рівні осягнення ціннісних орієнтирів автора, його світоглядних настанов. Інакше кажучи, інтелектуальний аспект пізнання збагачується його духовною складовою, що розширює, поглиблює й урізноманітнює пізнавальний процес, зумовлює глибоко гуманістичний характер людського пізнання, універсалізуючи його. Творча діяльність, що спирається на результати такого пізнання, відзначається великою суспільною значущістю, соціальною цінністю, оскільки сприяє налагодженню між учасниками культурно-комунікативного процесу контакту на рівні особистісних цінностей, ідеалів, переконань, які корелюють із загальнолюдськими.

З огляду на необхідність вирішення питання формування групи творчо-діяльнісних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця у фаховій підготовці, **активізація творчої самореалізації студента в професійній діяльності** також постає як значуща педагогічна умова цього процесу. Творча самореалізація студента в професійній діяльності має виходити з ідеї актуалізації особистісних надбань студента в процесі професійної підготовки, а отже, активізація такої самореалізації має спиратися на широке використання міжпредметних зв'язків. Із цих позицій, межі творчої діяльності особистості майбутнього музиканта-виконавця значно розширюються, охоплюючи всі предмети фахової підготовки. Група творчо-діяльнісних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця, за дотримання цієї педагогічної умови, отримує потужний формувальний стимул.

Творче самовираження в музично-інтерпретаційній діяльності, як зауважує П. Харченко [6], створює основу самовдосконалення, сприяє діалогічному спілкуванню з музикою. Таке самовираження дослідниця розглядає як мету професійного саморозвитку музиканта.

Отже, у системі професійної підготовки майбутнього музиканта-виконавця творчий аспект має бути домінуючим, оскільки основна продуктивна діяльність музиканта-виконавця, яка полягає в інтерпретуванні музичного твору, передбачає реалізацію творчого підходу до оволодіння загальними й специфічними знаннями, уміннями й навичками. На цій основі й має відбуватися творче осмислення й перетворення дійсності, репрезентованої матеріалом музичного твору, що його інтерпретує музикант-виконавець. Інтерпретація музичного твору, із цих позицій, є ферментом посилення міжпредметних зв'язків у творчому процесі, а отже, виступає як засіб активізації творчої самореалізації студента в професійній діяльності.

Музикант-виконавець у процесі інтерпретації музичного твору застосовує особистісні знання, уміння й навички, актуалізуючи власний творчий потенціал. Інтерпретуючи різні за стилем, жанром, епохою створення музичні твори, він розширює власні світоглядні позиції, збагачується духовно й інтелектуально: відбувається особистісне становлення в широкому гуманістичному розумінні цього поняття. Кожен новий музичний твір, що його інтерпретує музикант-виконавець, не тільки відкриває для нього нові горизонти творчої музично-виконавської діяльності, але й сприяє усвідомленню ним наступних задач розвитку власних творчих здібностей, визначенню орієнтирів і пріоритетів подальшого становлення власної творчої особистості. Інтерпретація музичного твору у фаховій підготовці майбутнього музиканта-виконавця є не тільки метою й результатом творчої діяльності, а й педагогічним засобом формування професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця. Підхід до музичного твору, що інтерпретується, як до потенційного засобу актуалізації особистісних надбань у професійній діяльності стає запорукою ефективного формування й розвитку групи творчо-діяльнісних професійних герменевтичних умінь майбутнього музиканта-виконавця.

Підсумовуючи, слід зазначити, що кожна з наведених педагогічних умов має на меті сприяння формуванню певного компонента структури творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця, а відтак, відповідної групи професійних герменевтичних умінь. Для забезпечення ж цілісності структури творчої особистості через підсилення внутрішніх суттєвих зв'язків між її компонентами важливим чинником є застосування образності на рівні принципу навчання. Образність забезпечує поєднання наочно-образного й словесно-логічного видів мислення в єдиному творчому процесі. Засвоюючи необхідний для творчої діяльності навчальний матеріал на образному рівні, студент інтегрує отримані знання, набуті вміння й навички до власної світоглядної системи, пов'язуючи їх з особистісними аксіологічними орієнтирами. Таким чином, відбувається не просто поповнення тезауруса творчої особистості майбутнього музиканта-виконавця певною інформацією, а, що набагато важливіше, об'єкт пізнання (музичний твір і його зміст) через багаторівневе його освоєння, через наділення його

особистісними змістами, інтегрується до світоглядної системи суб'єкта. Така інтеграція об'єкта й суб'єкта пізнання обумовлює набуття творчою діяльністю музиканта-виконавця глибоко гуманістичного характеру, оскільки передбачає олюднення явищ буття, співвіднесення їх із загальнолюдськими цінностями. Суб'єктивний характер створення й сприйняття образу, що зумовлюється принциповою багатозначністю його змісту, сприяє самовираженню творчої особистості музиканта-виконавця через наділення художнього образу музичного твору власними думками, ідеями, емоціями, почуттями, духовними цінностями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллина О. А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: для пед. спец. высш. учеб. заведений / О. А. Абдуллина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1990. – 341 с.
2. Посталюк Н. Ю. Творческий стиль деятельности: педагогический аспект / Н. Ю. Посталюк. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1989. – 205 с.
3. Спирин Л. Ф. Теория и технология решения педагогических задач: развивающее проф.-пед. обучение и самообразование / Л. Ф. Спирин. – М.: Рос. пед. агентство, 1997. – 173 с.
4. Дряпіка В. І. Соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінності музичної культури: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01; 13.00.05 / Дряпіка Володимир Іванович. — К., 1997. — 399 с.
5. Котляревская Е. И. Вариативный потенциал музыкального произведения: культурологический аспект интерпретирования: дис. … канд. искусствоведения : 17.00.03 / Котляревская Елена Ивановна. – К., 1996. – 196 с.
6. Харченко П. В. Формування готовності до професійного саморозвитку у майбутнього педагога-музиканта: дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Харченко Поліна Вагифівна. — К., 2004. — 250 с.
7. Карпенко Н. В. Пояснення і розуміння в сучасній науковій парадигмі: дис. ... канд. філос. наук : 09.00.09 / Карпенко Наталія Василівна. — Чернівці, 1999. — 178 с.

УДК 378.978.126.

ДИТЯЧІ ОПЕРИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ В ПРАКТИЦІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Мозгальова Н.Г., к.пед.н., доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

У статті на основі вивчення теоретичного і практичного матеріалу розкривається виховний потенціал дитячих опер українських композиторів, обґрунтовується необхідність впровадження їх в навчальний процес інструментально-виконавської підготовки вчителів музики з метою подальшого використання в майбутній професійній діяльності.

Ключові слова: дитячі опери, інструментально-виконавська підготовка, вчитель музики.

Мозгалёва Н.Г. ДЕТСКИЕ ОПЕРЫ УКРАИНСКИХ КОМПОЗИТОРОВ В ПРАКТИКЕ ИНСТРУМЕНТАЛЬНО-ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКИ / Винницкий государственный педагогический университет. Украина.

В статье на основе изучения теоретического и практического материала раскрывается воспитательный потенциал опер для детей украинских композиторов, обосновывается необходимость их изучения в процессе инструментально-исполнительской подготовки будущих учителей музыки с целью последующего использования в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: оперы для детей, инструментально-исполнительская подготовка, учитель музыки.

Mozgaleva N.G. CHILD'S OPERAS of UKRAINIAN COMPOSERS In PRACTICE of INSTRUMENTAL-PERFORMANCE PREPARATION of TEACHERS of MUSIC / Vinnitca state pedagogical university, Ukraine.

In the article on the basis of study of theoretical and practical material an educate potential opens up опер the Ukrainian composers for children, the necessity of their study is grounded in the process of instrumental-performance preparation of future music masters with the purpose of the subsequent use in professional activity.

Key words: operas for children, instrumental-performance preparation, music master